

Eitt skrímsl frá 19. øld

Ognartøka og dupultskatting

SAMBANDS- og fólkaflokkurinn hava verið í gomlum skímaskotum og hava har leitað fram økonomisku teoriirnar hjá Ricardo, eitt avdeytt úr 19. øld.

UTTAN iva hin mest víðagitni professarin í økonomi í USA í dag, skírur einhvørja atgerð, ið ber við sær lækkan av lønarlagnum, sum eina skövan útyvir gomulkendu tiltøkini frá gamlari tíð, um at útsúgva løntakarar!

JOHN Kenneth Gailbrait er heiðursprofessari við størstu universitetini í USA: Princetown, Harward, Cambridge og Oxford. Við Weekend avisen sigur hann m.a.;

– EG TRÚGVI ikki tí, at man við at skarva av lønunum fremur nakað, ið fer at minka um arbeiðsloysi. Tvørtur ímóti. Lækkar ein lønirnar, vil keypiorkan minka og tað vil leingja um arbeiðsloysisstøðuna í ævigeitir! Tey, ið vilja lækka lønirnar, halda seg til eina økonomiska teori, sum stóð í blóma í 19. øld undir Ricardo. Hetta er ein teori, sum er vordin slept sum ónýtlig, fyri langari tíð síðani, segði altso Gailbrait.

ROKNISTYKKIÐ hjá An-

finni Kallsberg og Edmund Joensen hongur ikki saman. Tað teir siga er, at hetta seinasta uppskotið fer at kosta landskassanum 182 milliónir krónur. Landskassin skal sostatt av við 182 milliónir krónur til arbeiðsgevararnar so ella so. Her er ikki talan um pappírspening men 182 konstantar milliónir til arbeiðsgevararnar, av landskassans pening.

LANDSKASSIN má so annaðhvørt taka 182 milliónir krónur meira inn í skatti, ella lóggáva má gerast, ið legaliserar ognartøku av løntakaráðgöða so stóran, at hesin svarar til 182 milliónir krónur í skatti til landskassan, sum landskassin á henda hátt ikki fær.

ALTERNATIVA loysnin hjá Kallsberg & Joensen miðar sostatt ímóti at vit nú við lóg fáa tveir skattamyndugleikar. Fyrst verður lønin skatta av arbeiðsgevaranum, og tá teir hava tikið sítt, skattar Toll- og Skattstova Føroya tað, sum er til avlops, aftan á skatt til arbeiðsgevaran.

FÍGGINGINI (yvir figgjarlógin), segði Edmund Joensen í SvF í fyrrakvøldið, henni hyggja vit eftir seinni. Eitt er vist: tað fer at sviða út í hvønn avkrók í Føroya landi. Hetta seinasta er citat eftir Anfinn Kallsberg, tá hann seinast (í '89) tók sæti í Tinganesi, til frama fyri føroyskt vinnulív.

SOSIALURIN

Marita Petersen, lögmaður:

Fyri at seta fleiri pengar av til upplýs- ing og fyrirbyrging

-men tað skeivt at klikkja niður á landsstýrið fyri ikki at hava játtað meirivirskotið hjá Rúsdrekkasøluni til hesi endamálar, tí tann peningurin kom í landskassan í farna figgjárári. Skal meira játtast nú, so má ein eykajáttan til, og tað er eitt annað mál sigur lögmaður við Sosialin.

Hesa seinastu tðina hevur verið nógv tosað um yvirskotið hjá Rúsdrekkasøluni og fram er komið, at landsstýrið skal hava verið ímóti at lata pengar av meirivirskotinum til arbeiðið hjá eitt nú Blá-kross.

Marita Petersen, lögmaður sigur, at hetta málið als ikki hevur verið viðgjørt í landsstýrinum, tí tað meirivirskot talan er um er fyri árið 1993, og teir pengarnar kann landsstýrið ikki uttan víðari lata út til ávís endamálar mitt í hesum árinum. Hon áðannar, at tað hevur verið budgerterað við einum yvirskoti upp á 11,6 mill. kr., og at hetta yvirskotið í

1993 er vordin til einar 3 mill. kr. meira.

Síðani hevur spurningurin tikið seg upp um, hvat hetta meirivirskotið skuldi fara til. M.a. hava fólk frá fráhaldsrøsluni og teimum stovnum, sum taka sær av fólki við trupulleikum av rúsdrekkamyndislu víst á, at hetta meirivirskotið átti at farið til arbeiði teirra heldur enn bara í landskassan.

Tað er so komið fram í fjølmiðlanum, at landsstýrið hevur ikki viljað gingið ynskinum hjá umrøddu stovnum á mæti um at hækka teirra játtan í hesum árinum. Marita Petersen, lögmaður sigur

við Sosialin, at málið er ikki lýst nógv væl og sigur, at tað, sum er fram komið, er ikki heilt beint, tí málið er sum longu sagt ikki viðgjørt í landsstýrinum.

Hon viðgongur, at talan er um eitt størri yvirskot enn budgerterað við men ger samtyktis vart við, at her er talan um árið 1993. Tað ber ikki til nú at avgera, at pengar, sum eru farnir inn í landskassan í 1993, skulu brúkast til eitt ávíst endamál í 1994.

Tað stendur í lógini, at landsstýrið kann avgera í samráð við Rúsdrekka- og Narkotikkaráðið, at rakstrarvirskotið lutvíst ella heilt kann fara til fyrirbyrging, upplýsing og

viðgerð.

Tað ber ikki til at taka tað avgerðina, tá tú staðfestir, at talan er um eitt yvirskot ella undirskot. Skal tú tí fara út og brúka pengar á umrødda øki, so má landsstýrið samtykkja at heita á figgjarnevndina fyri at fáa eina eykajáttan. Og tað hevur ikki verið viðgjørt í landsstýrinum.

Marita Petersen sigur, at hetta málið heldur snýr seg um, hvat vit á komandi figgjárlóg vilja seta av til umrøddu stovnar og arbeiði.

Rætt at seta meira av til upplýsing ol.

-Hvat heldur tú tá sjálf um tað?

-Eg haldi, at skal talan vera um at lata fleiri pengar til umrøddu endamálar, so eigur hetta at verða gjørt í samráð við Rúsdrekka- og Narkotikkaráðið, og hetta er sum eg havi sagt ein spurningur um, hvat skal setast av á figgjárlógini.

Fram er annars komið, at ein persónur, sum arbeiðir sum ráðgevi hjá fráhaldsrøsluni fór, og tað hevði við sær, at fráhaldsrøslan hevur fingið nakað minni av peningi. Roknað hevur verið við, at ein slíkur ráðgevi kundi verða settur undir Rúsdrekka- og Narkotikkaráðið, og tað er eisini langt síðani, at landsstýrið samtykti at søkja figgjarnevndina um seta av pengar til eitt slíkt fólk, men málið er enn ikki avgreitt í figgjarnevndini.

Rúsdrekkalógin endurskoðast í 95

Lögmaður heldur annars, at tað er av stórum týðningi, at tað verða brúktir fleiri pengar til upplýsing og fyrirbyrging í sambandi við rúsdrekkamisnýtslu, og soleiðis sum stóðan er í dag, er tað ein spurningur, um vit ikki eiga at brúka Rúsdrekka- og Narkotikkaráðið meira til hesa uppgávuna.

-Tað er annars breið semja í landsstýrinum og at styrkja upplýsandi og fyrirbyrgjandi arbeiðið.

-Men tá nú sølan hjá Rúsdrekkasøluni gevur so stórt yvirskot, átti lands-

Marita Petersen.

stýrið so ikki at lækkað prísirnar aftur, soleiðis at prísirnir aftur gjørdust meira rimuligir?

-Tað má so koma sum eitt uppskot frá landsstýrinum men til tað verður so eisini neyðugt við einum úttalisi frá Rúsdrekka- og Narkotikkaráðnum.

Sjálf haldi eg eisini, at tað hevði verið eitt gott hugskot, at landsstýrið tók tann spurningin upp eins og spurningin at játta fleiri pengar til bæði upplýsing og fyrirbyrging.

Lögmaðurin sigur annars, at øll rúsdrekkalógin skal endurskoðast í 1995, so tað ber til at taka allar hesar spurningar upp til nýggja viðgerð til ta tð.

jan